

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การจัดเก็บค่าใช้เขตทางหลวงตามกฎหมายกำหนดค่าใช้เขตทางหลวงพิเศษ
ทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงชนบท และทางหลวงสัมปทาน พ.ศ. ๒๕๖๔

กระทรวงคมนาคมได้มีหนังสือ ที่ คค ๐๒๐๒/๓๑๕๔ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๓ อนุมัติหลักการร่างกฎกระทรวงกำหนดค่าใช้เขตทางหลวง พ.ศ. ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๔ ได้มีการประกาศกฎกระทรวงกำหนดค่าใช้เขตทางหลวงพิเศษ ทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงชนบท และทางหลวงสัมปทาน พ.ศ. ๒๕๖๔ ลงในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งในข้อ ๑ กำหนดให้กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นต้นไป ก่อนที่กฎกระทรวงจะมีผลใช้บังคับ กระทรวงคมนาคมได้มอบหมายให้กรมทางหลวงแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่ง เพื่อให้มีอำนาจจัดทำคู่มือและพิจารณาวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ ในการจัดเก็บค่าใช้เขตทางหลวงตามกฎหมายกำหนดค่าใช้เขตทางหลวง ซึ่งอธิบดีกรมทางหลวงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำคู่มือการจัดเก็บค่าใช้เขตทางหลวง โดยมีผู้แทนจากกองกฎหมายกระทรวงคมนาคมและผู้แทนจากกรมทางหลวงชนบทเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วย โดยในการประชุมคณะกรรมการจัดทำคู่มือการจัดเก็บค่าใช้เขตทางหลวง ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๕ และการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ที่ประชุมมีประเด็นพิจารณา ยังไม่ได้ข้อยุติ จึงได้มีความเห็นให้กระทรวงคมนาคมพิจารณาขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในประเด็น ดังต่อไปนี้

๑. ตามข้อ ๗ ของกฎกระทรวงกำหนดค่าใช้เขตทางหลวงพิเศษ ทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงชนบท และทางหลวงสัมปทาน พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้กำหนดให้กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับกับผู้ได้รับอนุญาตใช้เขตทางหลวงเป็นรายปีอยู่ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ซึ่งหมายถึงผู้ได้รับอนุญาตในกิจกรรมเพื่อให้บริการสาธารณะขั้นพื้นฐานตามข้อ ๔ (๒) (ข) และกิจกรรมเพื่อมุ่งหวังประโยชน์ทางธุรกิจ ตามข้อ ๔ (๓) แต่ไม่ปรากฏว่าได้กำหนดให้ใช้สำหรับผู้ได้รับอนุญาตเป็นรายครั้ง ได้แก่ ผู้ได้รับอนุญาตในกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะตามข้อ ๔ (๑) และกิจกรรมเพื่อให้บริการสาธารณะขั้นพื้นฐานตามข้อ ๔ (๒) (ก) ที่ต้องชำระค่าใช้เขตทางหลวงในอัตรา ๕๐๐ บาท ต่อการอนุญาตแต่ละครั้ง จึงขอหารือว่า สำหรับผู้ได้รับอนุญาตเป็นรายครั้งอยู่ก่อนวันที่กฎกระทรวงฉบับนี้ใช้บังคับและยังคงใช้เขตทางหลวงต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน จะต้องชำระค่าใช้เขตทางหลวงตามกฎหมายกำหนดค่าใช้เขตทางหลวงในกรณีดังกล่าว

๒. ในกรณีที่มีการก่อสร้างทางหลวงลงในพื้นที่ดินของกรมชลประทาน กรมป่าไม้ หรือหน่วยงานอื่น ๆ ผู้ได้รับอนุญาตใช้เขตทางหลวงในพื้นที่ดังกล่าว ยังคงต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงฉบับนี้ด้วยหรือไม่

๓. ในกรณีที่มีการประกอบกิจกรรมของหน่วยงานใด เช่น การปักเสา การพาดสาย การวางท่อ หรือการสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใด อยู่ก่อนที่จะมีการก่อสร้างทางหลวงตัดผ่านในบริเวณนั้น และหน่วยงานนั้นได้ประกอบกิจกรรมดังกล่าวบนเขตทางหลวงที่ก่อสร้างขึ้นในภายหลัง โดยต่อเนื่องมาตลอด เช่น กรณีการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคหรือการไฟฟ้านครหลวงได้ปักเสาไฟฟ้า ในบริเวณหนึ่งอยู่ก่อนที่จะมีการสร้างทางหลวงตัดผ่าน กรณีเช่นนี้หน่วยงานเจ้าของกิจกรรมนั้น จะต้องอยู่ภายใต้กฎกระทรวงฉบับนี้และต้องชำระค่าใช้เขตทางหลวงหรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) ได้พิจารณาข้อหารือของกระทรวงคมนาคม โดยมีผู้แทนกระทรวงคมนาคม (สำนักงานปลัดกระทรวง กรมทางหลวง และกรมทางหลวงชนบท) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า นับตั้งแต่การแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๗ และมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ จนถึงวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นวันที่กฎกระทรวงกำหนดค่าใช้เขตทางหลวงพิเศษ ทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงชนบท และทางหลวงสัมปทาน พ.ศ. ๒๕๖๔ มีผลใช้บังคับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่เคยมีการจัดเก็บ ค่าใช้เขตทางหลวง และในการอนุญาตให้ใช้เขตทางหลวงสำหรับกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะ และกิจกรรมเพื่อให้บริการสาธารณะขั้นพื้นฐานซึ่งกำหนดให้ชำระค่าใช้เขตทางหลวงเป็นรายครั้ง ต่อการอนุญาตแต่ละคราว ไม่ได้มีการกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดของการอนุญาตไว้

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) ได้พิจารณาข้อหารือประกอบกับข้อเท็จจริง ดังกล่าวแล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง มาตรา ๔๗^๑ และมาตรา ๔๘^๒ แห่งพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติทางหลวง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙ ได้กำหนดให้ผู้ได้รับอนุญาตให้สร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดในเขตทางหลวงหรือรुक้าเข้าไปในเขตทางหลวง และผู้ได้รับอนุญาตให้ปักเสา พาดสาย วางท่อ หรือกระทำการใด ๆ ในเขตทางหลวง ต้องชำระค่าใช้

^๑มาตรา ๔๗ ห้ามมิให้ผู้ใดสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดในเขตทางหลวง หรือรुक้าเข้าไปในเขตทางหลวง เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้อำนวยการทางหลวงหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการทางหลวง ในการอนุญาต ผู้อำนวยการทางหลวงหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการทางหลวงจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ รวมทั้งมีอำนาจกำหนดมาตรการในการจัดการเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม การป้องกันอุบัติเหตุ และการติดขัด ของการจราจรด้วย

ผู้ได้รับอนุญาตตามวรรคหนึ่งต้องชำระค่าใช้เขตทางหลวงตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง เมื่อมีความจำเป็นแก่ทางหรือเมื่อปรากฏว่าผู้ได้รับอนุญาต ได้กระทำความผิดเงื่อนไขที่กำหนดในการอนุญาต ผู้อำนวยการทางหลวงหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการทางหลวงจะเพิกถอนเสียก็ได้

อาคารหรือสิ่งอื่นใดที่สร้างขึ้นโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนด ให้นำมาตรา ๓๗ วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

^๒มาตรา ๔๘ ผู้ใดมีความจำเป็นต้องปักเสา พาดสาย วางท่อ หรือกระทำการใด ๆ ในเขตทางหลวง จะต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้อำนวยการทางหลวงหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการทางหลวงเสียก่อน

ในการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ผู้อำนวยการทางหลวงหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการทางหลวงจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ และผู้ได้รับอนุญาตต้องชำระค่าใช้เขตทางหลวงตามอัตราที่กำหนด ในกฎกระทรวง

ในกรณีที่การกระทำตามวรรคหนึ่งได้กระทำโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือกระทำความผิดเงื่อนไข ให้นำมาตรา ๓๗ วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เขตทางหลวงตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้มีการประกาศใช้กฎกระทรวงกำหนดค่าใช้เขตทางหลวงพิเศษ ทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงชนบท และทางหลวงสัมปทาน พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งจำแนกการกำหนดอัตราค่าใช้เขตทางหลวงตามประเภทกิจกรรมการใช้ประโยชน์ โดยกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะตามข้อ ๔^๓ (๑) และกิจกรรมเพื่อให้บริการสาธารณะขั้นพื้นฐานตามข้อ ๔ (๒) (ก) แห่งกฎกระทรวงกำหนดค่าใช้เขตทางหลวงพิเศษ ทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงชนบท และทางหลวงสัมปทานฯ นั้น ผู้ได้รับอนุญาตจะต้องชำระค่าใช้เขตทางหลวงในอัตรา ๕๐๐ บาท ต่อการอนุญาตแต่ละครั้ง โดยกฎกระทรวงฉบับนี้มีผลใช้บังคับในวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๕ ดังนั้น การขออนุญาตและการอนุญาตใช้เขตทางหลวงก่อนวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๕ จึงไม่ต้องชำระค่าใช้เขตทางหลวงและการอนุญาตเป็นอันสมบูรณ์ตามกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะนั้น ผู้ได้รับอนุญาตใช้เขตทางหลวงก่อนวันที่กฎกระทรวงฉบับนี้ใช้บังคับและยังคงใช้เขตทางหลวงต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันซึ่งอยู่ในประเภทที่จะต้องชำระค่าใช้เขตทางหลวงเป็นรายครั้งตามข้อ ๔ (๑) และข้อ ๔ (๒) (ก) จึงไม่ต้องชำระค่าใช้เขตทางหลวงตามกฎกระทรวงนี้

ประเด็นที่สอง ในกรณีที่การก่อสร้างทางหลวงจำเป็นต้องตัดผ่านที่ดินของรัฐ เมื่อกรมทางหลวงหรือกรมทางหลวงชนบทได้รับอนุญาตและได้ก่อสร้างทางหลวงในพื้นที่ดังกล่าวแล้ว ย่อมเป็นทางหลวงตามพระราชบัญญัติทางหลวงฯ อธิบดีกรมทางหลวงหรืออธิบดีกรมทางหลวงชนบท จึงมีหน้าที่และอำนาจในการกำหนดมาตรฐานและลักษณะของทางหลวงและงานทาง รวมทั้งกำหนดเขตทางหลวง ที่จอดรถ ระยะแนวต้นไม้ และเสาพาดสาย ตามมาตรา ๒๕^๔ และมาตรา ๒๖^๕ แห่งพระราชบัญญัติทางหลวงฯ ตลอดจนมีหน้าที่และอำนาจในการอนุญาตให้ใช้เขตทางหลวง

^๓ข้อ ๔ ในกรณีที่ผู้ได้รับอนุญาตใช้เขตทางหลวงใช้พื้นที่ในเขตทางหลวง ให้ชำระค่าใช้เขตทางหลวงดังต่อไปนี้

(๑) กรณีใช้เพื่อกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะ ซึ่งเป็นการใช้ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนโดยทั่วไป ซึ่งประชาชนสามารถใช้ประโยชน์หรือใช้บริการได้โดยไม่ถูกเรียกเก็บเงินค่าใช้บริการ ให้ชำระค่าใช้เขตทางหลวงในอัตรา ๕๐๐ บาท ต่อการอนุญาตแต่ละครั้ง

(๒) กรณีใช้เพื่อกิจกรรมเพื่อให้บริการสาธารณะขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นการใช้เพื่อให้บริการสาธารณะขั้นพื้นฐาน โดยประชาชนสามารถใช้ประโยชน์หรือใช้บริการได้และถูกเรียกเก็บเงินค่าใช้บริการ ดังนี้

(ก) กิจกรรมของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การไฟฟ้านครหลวง หรือหน่วยงานของรัฐที่ให้บริการสาธารณะอันเป็นประโยชน์แก่งานทาง ให้ชำระค่าใช้เขตทางหลวงในอัตรา ๕๐๐ บาท ต่อการอนุญาตแต่ละครั้ง

(ข) กิจกรรมของผู้ได้รับอนุญาตใช้เขตทางหลวงอื่นนอกจาก (ก) ให้ชำระค่าใช้เขตทางหลวงเป็นรายปี ในอัตราที่หนึ่งของอัตราที่กำหนดท้ายกฎกระทรวงนี้

(๓) กรณีใช้เพื่อกิจกรรมเพื่อมุ่งหวังประโยชน์ทางธุรกิจ ซึ่งเป็นการใช้เพื่อแสวงหากำไรหรือเอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจของผู้ได้รับอนุญาตใช้เขตทางหลวง ให้ชำระค่าใช้เขตทางหลวงเป็นรายปี ในอัตราที่กำหนดท้ายกฎกระทรวงนี้

มาตรา ๒๕ ในส่วนที่เกี่ยวกับทางหลวงพิเศษ ทางหลวงแผ่นดิน และทางหลวงสัมปทาน ให้อธิบดีกรมทางหลวงมีอำนาจกำหนดมาตรฐานและลักษณะของทางหลวงและงานทางรวมทั้งกำหนดเขตทางหลวง ที่จอดรถ ระยะแนวต้นไม้ และเสาพาดสาย

มาตรา ๒๖ ในส่วนที่เกี่ยวกับทางหลวงชนบทและทางหลวงท้องถิ่น ให้อธิบดีกรมทางหลวงชนบทมีอำนาจกำหนดมาตรฐานและลักษณะของทางหลวงและงานทาง รวมทั้งกำหนดเขตทางหลวง ที่จอดรถ ระยะแนวต้นไม้ และเสาพาดสาย ตลอดจนควบคุมในทางวิชาการและอบรมเจ้าหน้าที่ฝ่ายช่างเกี่ยวกับทางหลวงและงานทาง

ตามมาตรา ๔๗^๖ และมาตรา ๔๘^๗ แห่งพระราชบัญญัติทางหลวงฯ ด้วย ดังนั้น ผู้ได้รับอนุญาตใช้เขตทางหลวงในพื้นที่ดังกล่าวจึงต้องชำระค่าใช้เขตทางหลวงตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงกำหนดค่าใช้เขตทางหลวงพิเศษ ทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงชนบท และทางหลวงสัมปทานฯ อนึ่ง ในการพิจารณาอนุญาตให้ใช้เขตทางหลวงในพื้นที่ดังกล่าว กรมทางหลวงหรือกรมทางหลวงชนบทจะต้องพิจารณาด้วยว่ากิจกรรมที่ขออนุญาตจะต้องไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายอื่นซึ่งใช้บังคับในพื้นที่นั้น ทั้งนี้ ตามนัยความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ในเรื่องเสรีที่ ๒๐๔๕/๒๕๕๘^๘ และความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ในเรื่องเสรีที่ ๓๑๕/๒๕๕๑^๙ และเรื่องเสรีที่ ๗๓๘/๒๕๕๑^{๑๐}

ประเด็นที่สาม ในกรณีที่มีการประกอบกิจกรรมของหน่วยงานใด เช่น การปักเสา การพาดสาย การวางท่อ หรือการสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใด อยู่ก่อนที่จะมีการก่อสร้างทางหลวงตัดผ่านในบริเวณนั้น และได้ประกอบกิจกรรมดังกล่าวบนเขตทางหลวงนั้นต่อเนื่องมาตลอดกรณีเช่นนี้จะต้องพิจารณาว่าการปักเสา การพาดสาย การวางท่อ หรือการสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดในเขตทางหลวงนั้น ๆ เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายเฉพาะในการดำเนินการหรือไม่ เช่น เป็นการเดินสายส่งสัญญาณหรือสายส่งสัญญาณไฟฟ้า เหนือ ตาม หรือข้ามพื้นดินของบุคคลใด ๆ หรือปักหรือตั้งเสาสถานีไฟฟ้า หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ลงในหรือบนพื้นดินของบุคคลใด ๆ ตามมาตรา ๓๖^{๑๑} แห่งพระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๐๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๒ หากเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายเฉพาะในลักษณะดังกล่าว

^๖โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๗โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๘บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การบริหารจัดการที่ดินทะเลน้อยสาธารณประโยชน์ ที่ทับซ้อนกับเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๗/๘๓๗ ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๙บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การก่อสร้างอ่างเก็บน้ำและการประกาศทางน้ำชลประทานในเขตอุทยานแห่งชาติ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๑/๐๔๖๓ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๑ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^{๑๐}บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ และกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติในพื้นที่เดียวกัน ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ตอนที่ ๑๙๐๑/๑๑๑๙ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^{๑๑}มาตรา ๓๖ ให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคมีอำนาจเดินสายส่งสัญญาณหรือสายส่งสัญญาณไฟฟ้า เหนือ ตาม หรือข้ามพื้นดินของบุคคลใด ๆ หรือปัก หรือตั้งเสาสถานีไฟฟ้า หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ลงในหรือบนพื้นดินของบุคคลใด ๆ ในเมื่อพื้นดินนั้นไม่ใช่พื้นดินอันเป็นที่ตั้งโรงเรือน

ในกรณีที่ต้องใช้ที่ดินตอนใดตอนหนึ่งเพื่อกระทำการดังกล่าวในวรรคหนึ่งให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจ่ายเงินค่าทดแทนในการใช้ที่ดินแก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินหรือผู้ทรงสิทธิอื่นโดยจำนวนเงินค่าทดแทนอันเป็นธรรม เว้นแต่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินหรือผู้ทรงสิทธิอื่นเป็นผู้ได้รับประโยชน์คุ้มค่าในการกระทำนั้นและให้ความยินยอมด้วย

ก่อนที่จะดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินหรือผู้ทรงสิทธิอื่นที่เกี่ยวข้องทราบภายในเวลาอันสมควร เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินหรือผู้ทรงสิทธิอื่นนั้นอาจยื่นคำร้องแสดงเหตุที่ไม่สมควรทำเช่นนั้นไปยังคณะกรรมการเพื่อวินิจฉัยภายในกำหนดเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

มาก่อนการก่อสร้างทางหลวงแล้ว หน่วยงานนั้นไม่ต้องขออนุญาตใช้เขตทางหลวงตามมาตรา ๔๗^{๑๒}
และมาตรา ๔๘^{๑๓} แห่งพระราชบัญญัติทางหลวงฯ

(นายปกรณ์ นิลประพันธ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มิถุนายน ๒๕๖๕

^{๑๒}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^{๑๓}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น